

הזאת בעת פגיעת המקרת והראותה נשיבנו כי יש תועלת כדי להוציא הליחה אשר היא עיקר הדמץ אשר נפסדה כבר ונלאה בו הטבע להוציאה כאשר מוציאים הליחות המעופשות מן הגופות ברפואות המכריחות להקיא וכאשר מגקים שאר הליחות במה שדרכם לנקותם וכמו שהוא ידוע כי קצת הילדים רכים הקטנים לא תתנקה הליחה המופסדת שבהם אלא בבכי וזאת היא הנפש הטבעית לבכי וממה שאמר סקראט באבל: האבל מדה הלבבות כמו שהחלאים מדוי הגופות ומדברי בטלומיאוס מי שרוצה להתריק ימים יקדים למקרים לב אמין:

(ע' חקן מדות הנפש)

**כי אם זכרתי אתך באשר ייטב לך וכי
מדת הבטחון והשלווה המדה**

הזאת משובתת כשיבנה בה אדם בבטחונו באלהיו והשענו עליו כמו שאמר (משלי כ"ב י"ט) להיות ביי מבטחך זה טבע משובח ובעליו ראוי לטובה גדולה ולחסד גדול מאלהים כמה שנאמר (תהלים ל"ז) הבורח ביי חסד יסובבנו וראוי לברך מי שהוא במדה הזאת כמה שנאמר (ירמיה י"ז) ברוך הגבר אשר יבטח ביי יהיה יי מבטחו. והמדה הזאת יותר היא נמצאת בצדיקים יראי אלהים וכמו שאמר בהם (תהלים קט"ו י"א) יראי יי בטחו ביי, וממעלת המדה הזאת ויתרונה כי בה יעוד בית יעקב בעת הגאולה כמה שאמר (ישעיה מ"ד ב') ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי וכמו שנאמר במי שבוטח ביי ומאמין בו (תהלים קי"ב) משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח ביי.

(ע' חקן מדות הנפש)

פרשת ויחי

**האספו ואגידה לכם את אשר יקרה
אתכם באחרית הימים.** ואמר רש"י

ז"ל בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל לומר דברים אחרים, זה מה שאמר רבינו שלמה בן גבירול ז"ל, שרש ישי — עד אן תהי נקבר? — הוצא לך פרח — כי הסתיו עבר — למה יהי עבד — מושל בבן שרים — תחת מלך

לנו שנתבייש מתגביר עלינו המדה הזאת רוצה לומר העניות ונשתדל לעלות אל מעלות טובות ומי שירצה שלא יאבל ידמה נפשו מן הדברים המביאים לדי האבל כאילו הוא חושב שקנינו עתיד שיאבד ויאבל עליו ויחשבו כאילו אבד או שפקד אהבו ואיני מוצא כלל אל הנפשות העליונות והמיומות הנכבדות סימן הדאגה וכבר שאלו לסקראט האלדי מה זה שלא ראינו עליך סימן דאגה מעולם אמר מפני שלא קניתי דבר שאנסדנו ואדאג עליו, וממה שראוי למשכיל שיחשוב בו כי אין בכל העולם מן הדברים הגדולים שלא יהא קטן בתחילתו ואח"כ יגדיל אלא הדאגה כי הגדולה שתהיה בעת פגיעתה וכל אשר היא תולכת ודלה ומתמעטת עד שתכלה לגמרי תזרירי החכם אשר יתאמץ בעת מקרהו כפי מקרהו כפי גדלותו, ומצאנו אלכסנדר שכתב אל אמו לנחמה על מותו ואמר לה בכתבו: אמי צוי לבנות מדינה גדולה ובצורה בעת שיגיעך שמע מות אלכסנדר חמני בה מהמאכל המששתה וקבצי אליה בני אדם מכל הארצות ליום ידוע לאכול ולשתות, וכאשר יהיה הכל מוזמן ויהיו כל העולם נכונים ומוזמנים להיכנס אל הסעודה אשר זימנה המלכה יכריזו בעם שלא יכנס אל המלכה אדם שעבר עליו מקרה או שמצאהו יגון, ועשתה כן בעת שהגיע הכתב אחר מותו וכיון שציותה שלא יכנס אל ביתה מי שקרהו פגע ראתה שלא נכנס שם שום אדם בביתה מיד הבינה היא וידעה כי לא כיון בנה אלא לנחמה על עצמו, ושמע אלכסנדר מאריסטוטליס רבו כי הדאגה ממעטת את הלב של אדם ומכלתו ורצה לעמוד על אמיתת הדבר ולקח מקצת מיני בהמה מה שהיא דומה אל האדם בטבעו ואמר אותה במשמר ימים רבים במחשכים וצוה לתת לה מן המזון כדי חיותה ואחר כך הוציאהו ושחטוה ומצא לבה שכלה ונמס וידע כי אריסטוטליס רבו אמר דברי האמת ומדברי גליאנוס בדאגה אמר כי הדאגה כלות הלב והיגון חולי הלב ואחר כך פירש ואמר כי היגון על מה שהיה הדאגה על מה שיהיה ובמק"א אמר היגון על מה שעבר הדאגה על מה שעתידי על כן הזהר והשמר מדאגה כי הדאגה חולי המות, ואמרו קצת החכמים שתיית סם המות קלה יותר מן הדאגה ואם ישאל השואל מה תועלת יש בהגברת המדה